

siger Grundlovens § 93 udtrykkelig, at saa er den nye Bestemmelse Grundlov. Men saa kan man ikke, uden at komme i Konflikt med denne Bestemmelse, i en simpel Lov fastslaa, at Tronfølgeoven ikke kan ændres uden Islands Samtykke. For det er netop det, den kan; selv om Island 10 Gange havde nægtet sit Samtykke eller slet ikke var blevet spurgt, vilde den nye Bestemmelse være Grundlov.

Nu vil man henvise til Grundlovens § 18 — hvad den højtærede Statsminister gjorde forleden — og sige, at i Kraft af Grundlovens § 18 kan man meget godt stille en saadan Bestemmelse op ved Siden af Grundloven. Jeg tror, den højtærede Statsminister noget udvisker Forskellen mellem, hvad man kan vedtage i en Traktat, og hvad man kan skrive i en Lov. Det er en given Ting i Kraft af Grundlovens § 18, at Kongen kan, eventuelt med Rigsdagens Samtykke, vedtage Traktater, som gaar ud paa at ændre bestaaende Love, ja, end-ogsaa Grundloven. Naar man kan vedtage Traktater paa denne Maade, selv om de berører Grundloven, kunde man jo sige, at saa er det en Selvfølge, at man ogsaa ved Traktat maa kunne fastsætte, at en eller anden Grundlovsbestemmelse slet ikke kan forandres eller kun kan forandres under visse Betingelser. Der er imidlertid Forskel paa, hvad man kan vedtage i en Traktat, og hvad man kan gennemføre ved en Lov. For at tage et Eksempel: Danmark kan overfor en fremmed Stat forpligte sig til fremtidig at give Kvinder Arveret til Tronen. Det medfører ganske vist en Ændring i de statsretlige Forhold, og da skal altsaa ifølge Grundlovens § 18 ikke blot Kongen, men ogsaa Rigsdagen samtykke. Men hvis Spørgsmaalet bliver om at gennemføre en saadan Traktat, er det virkelig ikke tilstrækkeligt, at denne Traktat bliver kundgjort, eller at man udgiver en simpel Lov, som siger, at fremtidig har Kvinder Arveret til Tronen. Den vil være ganske grundlovsstridig. Skal man gennemføre en saadan Bestemmelse, maa der Grundlovsændring til. Paa den Maade bringer man den nødvendige Overensstemmelse til Stede mellem paa den ene Side Grundlovens § 18, der handler om, hvad der er nødvendigt for at afslutte Traktater, og paa den anden Side Grundlovens §§ 2 og 93, der siger, hvad der skal til for at tilvejebringe en gyldig Lov eller en gyldig Grundlov. Denne Henvi-sning til Grundlovens § 18 duer derfor ikke. Man kan overfor en fremmed Stat forpligte sig til ikke at ændre en eller anden Grundlovsbestemmelse eller kun gøre det paa visse Betingelser, som Grundloven

intet kender til og ikke omtaler. Men skal man gennemføre en saadan Bestemmelse, skal det blive en gyldig Bestanddel af den gældende Ret her i Landet, saa maa der, naar der er Tale om en Grundlovsbestemmelse, en Grundlovsændring til.

Den højtærede Statsminister berørte ogsaa § 4 i Forslaget, der taler om, at Kongen ikke uden Rigsdagens og Altingets Samtykke kan være Regent i andre Lande. Det er jo en noget anden Affattelse end efter den gældende Grundlov, som kun lyder paa, at Kongen kan ikke uden Rigsdagens Samtykke være Regent i andre Lande. Den højtærede Statsminister behandlede § 2 og § 4 under eet og syntes at være af den Anskuelse, at Forholdet laa ganske ens ved § 2 og § 4. Jeg vil dog tillade mig at gøre opmærksom paa, at der her er en Forskel til Stede. § 4 i Grundloven er formuleret negativt, den siger: Kongen kan ikke uden Rigsdagens Samtykke være Regent i andre Lande. Efter Bogstaven siger Grundloven ikke, at Rigsdagens Samtykke altid er nok, den siger, at det skal altid kræves, men efter Bogstaven er der intet til Hinder for, at man ogsaa kunde kræve noget mere, altsaa kræve f. Eks. tillige Altingets Samtykke. Der kan altsaa ved § 4 opstilles en Bogstavfortolkning, hvorefter Grundloven paa dette Punkt kun siger det negative, at Kongen kan ikke uden at faa Rigsdagens Samtykke være Regent i andre Lande, men ikke udtaler sig om det positive, om der maaske skal noget mere til. Paa den Maade kan man slippe udenom § 4. Jeg skal ikke her tage Stilling til Spørgsmaalet om, hvorvidt en saadan Fortolkning vil være rigtig, det er jo, blandt andet af Professor Berlin, som er Professor i Statsret, gjort gældende, at § 4 kan ikke fortolkes paa en saadan Maade, men jeg vil her gerne gøre opmærksom paa, at hvorledes man end stiller sig til Fortolkningen af § 4, og selv om man opfatter den som en rent negativ Bestemmelse, kan man ikke sammenstille den med den rent positive Bestemmelse, der er Tale om i § 93, hvor der siges og nøje foreskrives, hvilken Fremgangsmaade man skal følge ved Grundlovens Ændring, altsaa ogsaa ved Ændring i den gældende Tronfølgeov, der jo er en Bestanddel af Grundloven, men hvor der tillige positivt udtales, at naar denne Fremgangsmaade er fulgt, er den nye Bestemmelse Grundlov. En saadan negativ Fortolkning, at § 93 kun skulde foreskrive, at den Vej maatte man i alt Fald følge, at de Betingelser maatte i alt Fald foreligge, er ikke her anvendelig, thi der siges tillige